

Landbrugsstyrelsen
Att.: miljøbio@lfst.dk
J.nr. 19-12232-000007

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000

F +45 3339 4141

E info@lf.dk

W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v.

Landbrug & Fødevarer har modtaget høringsmaterialet vedrørende udkast til bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v.

Det er overordnet afgørende, at overgangen af de målrettede efterafgrøder fra en de minimisordning til en landdistriktsordning er så smidig som muligt og at man opretter en brugervenlig og fleksibel ordning. Det er samtidig vigtigt, at der sker en hurtig udbetaling af tilskuddet til landmændene. Det vil være optimalt, at tilskuddet udbetales sammen med grundbetalingen fra 1. december 2020. Under alle omstændigheder bør klare og ambitiøse mål for udbetaling af tilskuddet opstilles.

Af bekendtgørelsesudkastet fremgår at ordningen omfatter to dele. Den ene del omhandler tilsagn om tilskud til etablering af målrettede efterafgrøder og til alternative virkemidler, der kompenseres. Den anden del omhandler deltagelse i den frivillige ordning som er reduktion af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for den planperiode, der udløber i ansøgningsåret.

Målrettet regulering har store driftsøkonomiske omkostninger

Landbrug & Fødevarer finder, at alle alternative virkemidler skal kompenseres på lige fod, og såfremt der måtte være bestemmelser i Landdistriktsordningen, der ikke muliggør at reduktion af virksomhedens samlede kvote for kvælstof kan kompenseres med LDP-midler bør ministeriet sætte en de minimis-ordning op.

Samtidig finder Landbrug & Fødevarer, at compensationen er sat for lav idet det voldsomme efterafgrødekrav betyder omkostningstunge sædskifteændringer for mange i størrelsesordningen 3-4.000 kr/ha, hvilket ikke står mål med kompensationsssatsen på 500 kr./ha.

Samlet set har SEGES opgjort at alene omkring 25 % af den målrettede regulering er kompenseret.

Behov for fleksibilitet i mellem ID15-områder

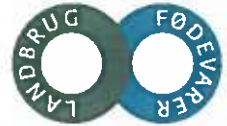
Af ordningen fremgår, at man søger tilsagn på markniveau, hvor man dog frem til 10. september i ansøgningsåret kan ændre placeringen og de tilknyttede virkemidler for det antal hektar, opgjort i hektar målrettede efterafgrøder, som er omfattet af tilsagn om tilskud.

Dog fremgår det at ændringer imellem marker begrænses til marker beliggende i samme ID15-området.

Da vejrmæssige forhold over plantesæsonen ofte udfordrer høsten og det efterfølgende så-arbejde, er der behov for, at landmanden har maksimal mulighed for at flytte indsatser inden for samme

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 156 milliarder kroner årligt og med 169.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksportertilsvær.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

vandopland. Det er derfor bydende nødvendigt, at landmanden også kan ændre placering mellem ID15-områder – også selv om det afføder et behov for justering i indsatskravet. Det betragtes som en helt unødigt hindring i forhold til at opnå den maksimalt mulige indsats, hvis den forslåede begrænsning ikke ændres. Derudover er det vigtigt, at sikres, at landmanden ikke underkendes i en fysisk kontrol, hvis efterafgrøderne har skiftet placering i fnt indberetningen i GKEA-skemaet – men landmanden fortsat opfylder kravene i tilsagnet – blot på et andet areal.

Behov for efterafgrødebank og justering af indberetning ift anvendt kvælstof

Det skal være muligt, at opfylde kravet om målrettede efterafgrøder med en efterafgrødebank.

Desuden ligger bekendtgørelse op til at indberetning af virksomhedens samlede kvote for kvælstof medio april er endelig. Dette vil dog langt fra være tilfælde, idet slutgødsningen, som sker efter indberetningsfristen ikke kendes i niveau da landmanden tager bestik af situationen løbende. Det er derfor vigtigt, at det bliver muligt at justere kvotenedsættelsen efter indberetningen i fællesskemaet – hvis det fx viser sig at landmanden anvender mindre gødning end forventet – eller at kvotenedsættelsen kan konverteres til efterafgrøder (ukompenserede), hvis der bliver behov for at anvende mere gødning end forventet.

IT-systemerne skal virke og være gennemtestede

Efter dette års oplevelser med Landbrugsstyrelsens IT-systemer både under den store ansøgningsrunde med start den 1. februar og med det nye ansøgningsystem for tilsagn til pleje af græs- og naturarealer og økologisk arealtilskud, er Landbrug & Fødevarer alvorligt bekymret for, hvordan disse ansøgningsrunder vil komme til at fungere i 2020.

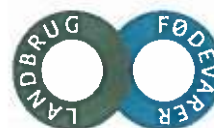
Der har i år været massive IT-problemer i begge ansøgningsrunder, og med den politiske beslutning om fremrykning af indsatskravet i den målrettede regulering, vil der blive stillet endnu større krav til IT-systemerne. De massive IT-problemer i år, har givet helt urimelige arbejdsvilkår for de konsulenter, der laver ansøgninger for landmændene. Der er hårdt brug for forbedringer.

For Landbrug & Fødevarer er det helt essentielt, at systemerne kører fra første dag i ansøgningsrunden, og at det fra starten er muligt at lave en fuld ansøgning i systemet. Landbrug & Fødevarer har mange gange påpeget vigtigheden af, at systemerne er gennemtestede fra starten og at fejlretning sker så hurtigt som muligt under ansøgningsrunderne. Vi savner imidlertid fortsat en redegørelse for, hvordan systemerne bliver testet og klargjort til de kommende ansøgningsrunder, herunder hvordan brugerne involveres i at teste systemerne.

Derudover er det helt essentielt, at ansøgere ikke kommer i klemme som følge af IT-fejl.

Indberetning i GKEA og Fællesskemaet

Derudover er det vigtigt igen at pointere, at det nye GKEA-skema, som har været anvendt for første gang i år, generelt medfører betydeligt øgede administrative omkostninger sammenlignet med tidligere. I den forbindelse vil Landbrug & Fødevarer gerne pointere vigtigheden af, at det bliver muligt at justere placeringen af marker med MFO-efterafgrøder og frivillige målrettede efterafgrøder i GKEA uden at skulle indsende Fællesskemaet. Dette er en meget tung arbejdsgang, og det er også uhensigtsmæssigt for Landbrugsstyrelsens sagsbehandling, at Fællesskemaet genindsendes.

Vedr. information og offentlig omtale af ordningen jf. EU-forordning 808/2014

Det fremgår af høringen, at der er forpligtelser til information og offentlig omtale af ordningen jf. EU-forordning 808/2014. Det bemærkes her, at arealordninger under landdistriktsprogrammet blev undtaget for skiltningkravet ved revision af denne forordning i 2016. Det bør desuden understreges, at der udelukkende er krav om omtale på erhvervmæssige hjemmesider, såfremt hjemmesiden har relation til tilskuddet til kvælstofreducerende virkemidler.

Vedrørende suspension

Det fremgår af §24, at tilsagnshaver har en mulighed for at rette op på en fejl, såfremt kravet om information og offentlig omtale af tilskuddet ikke er opfyldt. Dette er positivt. Suspension bør også udvides til andre områder, så det er muligt at rette op på fejl, som eksempelvis en fejlregistrering i ansøgningssystemet eller andre formelle forhold, der ikke har konsekvenser for opfyldelsen af endelige formål. Det fremgår af EU-forordningen, at der er mulighed for at anvende suspension, "hvis den manglende opfyldelse ikke foregriber den endelige opfyldelse af formålet med operationen, og hvis det forventes, at støttemodtageren er i stand til at afhjælpe situationen inden for den fastsatte maksimumsperiode." Det bør i det lys kunne gælde videre end blot skiltningkravet.

Konsekvenser i forhold til producentskifte

Det er afgørende, at der er klarhed over konsekvenserne, såfremt der sker et producentskifte af arealerne i løbet af ansøgningsprocessen eller tilsagnsperioden.

De erhvervmæssige konsekvenser

Det fremgår af de den erhvervsøkonomiske konsekvensvurdering, at de administrative udgifter pr. ansøgning vil være uændrede i forhold til 2019-ordningen på trods af en forventet udvidelse af antallet af ansøgninger fra 6190 til 14500. Det bemærkes, at de driftsmæssige omkostninger på bedrifterne ved det markant skærpede efterafgrødekrav på bedrifterne ikke er beskrevet i den erhvervsøkonomiske konsekvensvurdering. Landbrug & Fødevarer finder på den baggrund af høringsgrundlaget er kritisabelt og mangelfuldt.

Paragraf	Indhold	Kommentar/rettelse
§1, stk. 3	Nedsat N-kvote	Virkemidlet nedsat N-kvote er ikke kompenseret i 2020, da tilskuddet er overgået fra de minimis-tilskud til LDP-tilskud. Det burde fortsat være muligt at søge de minimis tilskud til nedsat N-kvote.
§6, stk. 2	frister	Det skal være muligt at ændre i det ansøgte areal frem til ændringsfristen der i 2020 er 12. maj.
§10	Nedsat N-kvote	Som for de øvrige virkemidler i målrettet kvælstofregulering, skal det være muligt både at ændre fra nedsat N-kvote og til nedsat kvote i den indeværende planperiode, frem til fristen 10. september. I gødningsbekendtgørelsen er der ikke længere krav om at der skal foreligge en gødningskvoteberegning pr. ansøgningsfrist, men en indberetning af gødningskvoteberegning i Tast selv-service pr. 10. september. Det bør derfor være muligt, at ændre nedsat N-kvote til eller fra frem til 10. september.

§13, stk 2 og 3	Ændringer i perioden fra 17/4 til der gives tilsagn	<p>Det skal sikres, at der ikke har nogen konsekvens for ansøgers tilskud til målrettede efterafgrøder, såfremt ansøger ændrer i marker og marknumre efter 17. april og frem til at tilsagnet gives.</p> <p>Det må være Landbrugsstyrelsens ansvar, at sikre at alle tilsagnsefterafgrøder kan placeres i FS2020 efter at tilsagnet er givet. Landbrugsstyrelsen må kontakte ansøger/ansøgers konsulent, hvis det kræves for at få det plads.</p>
§17, stk.1	Register for gødningsregnskab	<p>Fristen for tilmelding bør rykkes til senest 31. juli i den planperiode som ansøgningen indsendes i, svarende til den normale frist for tilmelding til registret. Det er en ny dato!</p> <p>Tilsagnet bør kunne gives under forudsætning af, at ansøger er tilmeldt register for gødningsregnskab for planperioden, <u>jævnfør gældende regler.</u></p>
§17, stk 2	Mindst 10 ha efterafgrødegrundare al	<p>Alle bedrifter der er tilmeldt register for gødningsregnskab skal kunne være med til at bidrage til at opfylde indsatsbehovet for målrettet kvælstofregulering. Behovet er i 2020 er et kæmpestort areal på 380.000 ha efterafgrøder, og her bør alle have mulighed for at kunne bidrage.</p>
	Efterafgrødegrundare al pr. 17. april mv.	<p>Bedrifter med special-afgrøder (grønsagsafgrøder) kan have meget svært ved at konstatere om det enkelte areal indgår i efterafgrødegrundarearealet eller ej, pr 17. april. Det afhænger af høsttidspunkt af afgrøderne.</p> <p>Det fremgår af bekendtgørelsen, at tilskuddet bortfalder såfremt kriterierne, der er beskrevet under §17, ikke er opfyldt. Det er på den baggrund helt afgørende, at der i ansøgningskemaet er en validering af, at kriterierne er opfyldt, så ansøger har mulighed for at få en advarsel/notifikation, hvis der er forhold, der skal rettes op på for at ansøgningen opfylder kriterierne. Det bemærkes her at ansøger er forpligtet til at være tilmeldt register for gødningsregnskab allerede i april på trods af at den normale frist er ved udgangen af juli.</p>
§20, stk1	Skatte, moms og driftsregnskaber	Hvorfor stilles der krav om dette? Er det et LDP-krav?
§20, stk 2 Samt §24	information	Hvad betyder det? Det står ikke beskrevet i vejledningen der er i høring!
§26, stk 5	Gentagelse	Ved gentagen overtrædelse. Betyder det overtrædelse i år 1 og år 2?

Med venlig hilsen

Nikolaj Ludvigsen
Chefkonsulent

Vand & Natur

D +45 3339 4458
M +45 5118 3318
E nlu@if.dk

Fredericia, den 20. december 2019

Vedr. høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v.
Tak for muligheden for at komme med bemærkninger til bekendtgørelse, jeres j.nr. 19-12232-000007.

Indledning

Med Landbrugspakken blev det stillet landbruget i udsigt, at der ville komme et paradigmeskifte i reguleringen af landbruget. I stedet kommer der stadig flere modelberegnede tiltag, der gør reguleringen af dansk landbrug mere bureaukratisk og uigennemskuelig.

Som vi ser det, betyder en målrettet regulering, at der foretages målinger og der reguleres på baggrund af faktuelle målinger og ikke modelberegnede udledninger. Det er flere gange påvist, at modellerne der anvendes, ikke afspejler virkeligheden, når der så endelig foretages faktiske målinger. Vi er derfor utilfredse, når der udstedes ordninger, som forøgelsen af de målrettede efterafgrøder, der bygger på skrivebordsudregninger. Det er ikke holdbart at finde og løse teoretiske udfordringer i vandmiljøet med modelberegninger, hvor tesen fortsat ikke kan bekræftes ude i virkeligheden.

Landbruget skal bøde for nøleri fra myndighedernes side

Udledningen er med gennemførelsen af de første vandmiljøplaner faldet med ca. 50 % frem til omkring 2007/2008. Herefter har det vist sig umuligt at sænke udledningen yderligere. De seneste mindst 10 år har status været stort set uændret. Det vil sige, at de reducerede kvælstofkvoter med 15-20 % under økonomisk optimum ikke har sænket udledningen, og at Landbrugspakken til gengæld heller ikke har øget udledningen. Ingen af de mange tiltag, som myndighederne de seneste 10 år har krævet af erhvervet, har altså hjulpet på kvælstofudledningen. Det kan formentlig også være det samme, fordi landbrugets nitrat ikke spiller den skurkerolle som ministeriet antager.

Alligevel retter erhvervet ind og gør alt, hvad der kan gøres, for overholde de mange krav, selvom erfaringen viser, at modelberegningerne skyder ved siden af målet gang på gang. Minivådområder er dog et tiltag, som erhvervet anser som en god løsning, hvilket afspejles i det store antal ansøgninger. Her har myndighederne siddet på hænderne og ikke fået godkendt de mange ansøgninger. Det bliver så erhvervet, der skal bøde for myndighedernes passivitet og udlægge et uoverskueligt areal med efterafgrøder med meget kort varsel.

Vi har i den forbindelse følgende spørgsmål vi forventer vil blive besvaret i høringsnotatet:

- Hvor mange minivådområder er der blevet ansøgt?
- Hvor mange minivådområder er blevet sagsbehandlet?
- Hvor mange minivådområder er blevet godkendt hhv. fået afslag?
- Hvad er begrundelsen for de minivådområder, der har fået afslag?
- I det omfang, at der er meddelt afslag, og begrundelsen er, at minivådområderne ikke fjerner tilstrækkeligt med nitrat, hvad påviste modellen og hvad viste målingerne så for disse områder?

Regulering med både kollektive virkemidler og modelberegnede målrettede efterafgrøder, giver desuden en udfordring, når de kollektive virkemidler er fuldt implementeret. De kollektive virkemidler kommer til at have et opland på over 1 mio. ha. og på de arealer fjerner man så en stor del af virkningen fra

efterafgrøderne, da effekten af efterafgrøder og kollektive virkemidler ikke kan adderes. Det har i øvrigt også vist sig svært at finde velegnede steder til minivådområder, fordi drænvandet i forvejen er for rent til at få en god effekt af minivådområdet.

Forhastet regulering

En tredobling af de målrettede efterafgrøder med så kort varsel vil få uoverskuelige konsekvenser for erhvervet. Det har de seneste år været praktisk umuligt at få efterafgrøderne i jorden inden fristen på grund af vejret. Desuden er de danske universiteter og DHI i fuld gang med at se på, hvor der kan sættes mere målrettet ind i forhold til tilstanden i det marine miljø. Det skal i den forbindelse påpeges, at den internationale forskerevaluering fremhævede følgende i opsummeringen, rapportens side 20:

*"[...]In summary, even though the ancillary indicators aim at describing important ecological phenomena, it is not easy to translate them into required load reductions (expert judgment and look-up tables are needed) and their added value compared to Chlorophyll a and Kd is limited. Therefore, the Panel is of the opinion that these indicators do not bring a substantial improvement of the approach. **The Panel recommends using the mechanistic models to better study how the important phenomenon of oxygen depletion can be linked directly to required nutrient reductions before using it in practice to estimate required nutrient reduction.** If, based on these studies, it can be decided to use these additional indicators, they should be introduced in both statistical and mechanistic modelling approaches for consistency of the approach.[...]" (mln fremhævelse)*

Det fremhævede ovenfor oversat til dansk er noget i retning af:

"[...]Panelet anbefaler at anvende de mekanistiske modeller for bedre at studere, hvordan det vigtige fænomen med iltnedbrydning kan knyttes direkte til de nødvendige reduktioner af næringsstoffer, inden det i praksis anvendes til at estimere den nødvendige næringsreduktion[...]" (mln fremhævelse)

Indenfor et års tid er vi alle sammen meget klogere på beregninger på målbelastninger af såvel kvælstof som fosfor. En tredobling af efterafgrødearealet inden de mekanistiske modeller er blevet belyst er selvfølgelig direkte useriøst og et ganske alvorligt brud med en saglig og videnskabelig linje, der netop var den køreplan, hvor bl.a. forskerevalueringen var et afgørende element. Udredningsarbejdet bør afventes, inden den ansvarlige minister og andre folkevalgte helt uberettiget gør ét erhverv til syndebug.

Målretningen i den målrettede regulering

I 2011 blev der lavet en prognose for, hvor meget gødning der ville blive brugt i landbruget frem mod 2021. Den baserede sig bl.a. på forventninger til areal og afgrødesammensætning samt udbredelse af økologi. Prognosen forudså, at danske landmænd i gødningsåret 2017/2018 ville have et gødningsforbrug på 441.500 tons, når man indregnede en kvælstof-udnyttelse af husdyrgødningen på 70 procent. Når behovet for efterafgrøder skal beregnes, tager man imidlertid udgangspunkt i de 441.500 tons, altså tæt på 65.000 tons mere end de 376.695 tons, der reelt er anvendt. Det svarer til 25 kg ekstra N pr. hektar. I 2016/17 var tallet omkring 50.000 tons.

Det virker således ikke særlig målrettet at beregne mængden af målrettede efterafgrøder på basis af ikke-målrettede modeller.

Udfordring i forhold til vintersæd

Hvis der regnes på de nye efterafgrødekrav, bliver det tydeligt, at landbruget ikke kan komme i nærheden af at opfylde dem uden at reducere sit areal med vintersæd. Det er også umuligt at nå at få dem sået tidsnok til at undgå træk i gødningskvoten.

At reducere arealet med vintersæd, er i dén grad kontraproduktivt i forhold til målet om at opnå et bedre vandmiljø. Det er blevet slået fast flere gange, at det, der har betydning for vandmiljøet, er udledningen af næringsstoffer forår og sommer. Hvis man vil reducere udledning om foråret, er det ikke ved at fjerne vinterafgrøderne. De står og er klar til at opsuge alt det kvælstof, der mineraliseres, når jordtemperaturen begynder at stige i det tidlige forår. Der går lang tid, inden vårafgrøderne har et rodnet, der er bare tilnærmelsesvist så udviklet som vinterafgrøderne. Det kan desuden ikke undgås at have sort jord om vinteren, når så stor en mængde vinterafgrøder skal erstattes af vårafgrøder, hvilket tæller i negativ retning for kvælstofudledningen.

Mange landmænd ender derudover med at skulle reducere deres kvælstofkvote, fordi det af vejmæssige årsager ikke har været muligt at etablere efterafgrøderne. En reduktion af kvælstofkvoten er ikke hensigtsmæssigt, hvis afgrøderne skal hive mest muligt CO₂ ud af luften for at lagre den som humus i jorden.

Den internationale evaluering af kvælstofmodellerne

Den internationale kvælstofevaluering er tydelig i sit sprog. Helt overordnet viser forskerevalueringen, at man ikke kan fokusere på enkelte stressfaktorer (fx begrænsning af N). Man bør derimod inddrage mange stressfaktorer (N, P, forholdet mellem N og P, vandstrømning, temperatur, saltindhold, m.v.).

Ifølge forskerevalueringen bygger en del af N-begrænsningerne i vandområdeplanerne på en tænkt sammenhæng mellem lysdæmpning og N-begrænsninger (som et udtryk for klorofyl a koncentrationen). Forskerevalueringen konkluderer dog, at sammenhængen er videnskabeligt forkert og lysdæmpning herudover ikke er interkalibreret. Det fagligt og juridisk korrekte er at bruge klorofyl a, der er interkalibreret. Ålegræs bruges i vandplanerne som indikatorart. Evalueringen anbefaler at bruge hele artsfamilien, som ålegræs er en del af som indikatorart. Havde man gjort det, så ville man (formentlig) allerede have opnået målopfyldelse en række steder.

Ifølge evalueringen er der en række steder, hvor selv 100 % reduktion af landbaseret N, ifølge modellerne ikke vil resultere i opnåelse af god økologisk tilstand. De danske forskere kan ifølge evalueringen ikke forklare dette fænomen. Denne åbenlyse mangel ved modellen taler for sig selv. Modellen viser sig direkte at være forkert og uanvendelig.

God økologisk tilstand bør vurderes om sommeren. Der er der måske ikke så meget nyt, men det bekræftes af evalueringen. Alligevel bygger vandplanerne på den totale årlige N-tilførsel og ikke sæsonudsving. Der er markant mere N i vinterhalvåret fra landbruget sammenlignet med sommeren. Denne præmis er afgørende for at fastlægge MAI (Maximum Allowable Input).

Fosfor inddrages helt utilstrækkeligt i modellerne, fremgår det ligeledes af forskerevalueringen. Forskerevalueringen slår fast, at fokus på både N og P vil øge fleksibiliteten og føre til mere omkostningseffektiv styring af næringsreduktion på disse områder. I den forbindelse fremhæves det i evalueringen, at den statistiske model maskerer fosfors betydning.

Tilskuddet som landdistriktsstøtte

Det virker som om, at man generelt klassificerer forskellige kompensationsordninger som de minimis, ikke fordi det er nøjere vurderet om den enkelte kompensation i en juridisk forstand er statsstøtte, men snarere fordi det er en simpel og enkel måde at komme uden om at tage stilling til dette. Det er et problem, fordi

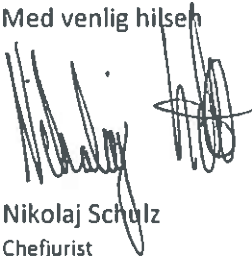
mange af de indgreb, der har været igennem tiderne, ikke er generel erstatningsfri regulering, men derimod er et indgreb i ejendomsretten, og derfor bør udløse direkte erstatning til lodsejer.

Vi mener derfor det er fornuftigt at tilskuddet ikke ydes som de minimis-støtte mere.

Bilag

Tidligere høringsvar til husdyrgødningsbekendtgørelsen incl. bilag, der indeholder en udførlig gennemgang af den internationale forskerevaluering.

Med venlig hilsen

Nikolaj Schulz

Chefjurist

Bæredygtigt Landbrug

mobil. +45 60 14 12 30

E-mail: nsc@baeredygtigtlandbrug.dk

Web: www.baeredygtigtlandbrug.dk

Bæredygtigt
Landbrug

Miljø- og Fødevareministeriet
Landbrugsstyrelsen
Miljø og Biodiversitet
miljobio@lbst.dk

**DANMARKS
JÆGERFORBUND**

Danmarks Jægerforbund
Molsvej 34
8410 Ronde

Tlf. + 45 88 88 75 00

post@jaegerne.dk

CRV-nr. 15 79 61 46

19. december 2019

Vedr.: Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v. J.nr. 19-12232-000007.

Landbrugsstyrelsen har den 25. november 2019 udsendt udkast til nærværende bekendtgørelse i offentlig høring, og i den forbindelse ønsker Danmarks Jægerforbund at give følgende bemærkninger:

Som Danmarks Jægerforbund både i tidligere høringssvar, og i høringssvar til vejledning om tilskud til målrettet kvælstofregulering 2020 har påpeget, vil der i nogle egne af landet blive et meget stort samlet krav om efterafgrøder, med både målrettede, pligtige, husdyr og MFO efterafgrøder. Hvilket betyder, at flere landbrug formentligt kommer til at benytte sig mere af alternativerne til efterafgrøderne for at få markplan og sædskifte til at gå op. Her kan f.eks. braklægning og markbræmmer være et godt alternativ, der også kan være med til at skabe flere levesteder i landbrugslandet.

Landbrugsstyrelsen og Danmarks Jægerforbund har i de senere år arbejdet målrettet på at skabe gode alternativer til MFO efterafgrøderne, så som MFO markbræmmer samt blomster og bestøverbrak. Det bekymrer dog Danmarks Jægerforbund, at der ikke er de samme gode muligheder for alternativer til målrettede, pligtige og husdyrefterafgrøder. Danmarks Jægerforbund frygter, at landmænd, der rammes meget hårdt af kravet om flere efterafgrøder, ikke længere har plads til at opfylde sin MFO med vildt- og bivenlige alternativer til efterafgrøder. Dermed skabes en situation, hvor slåningsbrak bliver den eneste reelle brakmulighed, som alternativ til efterafgrøder for landbruget. Og landbrugets muligheder for at skabe flere vildt- og bivenlige levesteder i landbrugslandet vil i praksis blive forringet.

Danmarks Jægerforbund foreslår derfor, at blomsterbrak, bestøverbrak og markbræmmer også kan bruges som alternativer til målrettede, pligtige og husdyrefterafgrøder på linje med slåningsbrak. Således, at Landbrugsstyrelsen også efter fuld implementering af den målrettede regulering sikrer landbruget et reelt udbud af varierede virkemidler, som udover at reducere kvælstofudledning også kommer insekter, fugle og pattedyr til gode.

Danmarks Jægerforbund ønsker endnu en gang at påpege, vi finder det meget beklageligt, at nuværende lovgivning giver mulighed for at nedvisne og jordbehandle arealer med efterafgrøder allerede fra 20. oktober, uanset om jordtypen på dette tidspunkt er omfattet af et generelt forbud mod jordbehandling. Danmarks Jægerforbund foreslår, at kemisk nedvisning og jordbehandling forbydes frem til den 1. marts på alle arealer forud for vårsåede afgrøder. Urørte stubmarker og efterafgrøder tilbyder et godt levested til åbenlandsarterne i landbrugslandet hen over vinteren. Her er tale om et meget simpelt virkemiddel, med stor effekt som f.eks. bruges i Interreg projektet " North Sea Region PARTRIDGE".

Spørgsmål vedrørende høringssvaret eller ved behov for uddybende kommentarer, bedes rettet til Vildt- og naturkonsulent Jakob Bergmann Nielsen, Afd. for Rådgivning og Uddannelse. Telefon: 81 88 24 46. Mail: jbn@jaegerne.dk

Venlig hilsen
Danmarks Jægerforbund

Claus Lind Christensen
Formand

Direkte tlf. + 45 27 80 28 55
E-mail clc@jaegerne.dk

11. december 2019

Landbrugsstyrelsen
miljobio@lbst.dk
cc: phmads@lbst.dk

Vedr. høring af forslag til Bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget 2020/2021 – J.nr. 19-120-000002

Kære Departement
Herunder finder I bemærkninger fra Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark (FRDK).

Bemærkningerne vedrører tillige bekendtgørelse om landdistriktsstøtte til kvælstofreducerende virkemidler m.v.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Hans Henrik Pedersen'.

Hans Henrik Pedersen
Projektchef
Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Mobil 2171 7737
E-mail: hhp@frdk.dk

FRDK, Foreningen for Reduceret jordbearbejdning i Danmark
Industrivænget 22, DK-3400 Hillerød
CVR: 25057481
T: +45 3066 4072, E: adm@frdk.dk

Vedr. UDKAST til Bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget for planperioden 2020/2021.

Såning af vintersæd efter destruktionsfrist.

Det fremgår af udkast til bekendtgørelse, at efterafgrøder skal efterfølges af vårsæd. Vi vil gerne foreslå, at det bliver tilladt at etablere vintersæd efter efterafgrøderne, når blot destruktionsfristen 20. oktober overholdes. På bedrifter, der praktiserer direkte såning, vil dette være en mulighed i en del år, og dette kan på ingen måde give en større kvælstofudvaskning, end hvis marken pløjes og ligger sort til foråret.

Vedr. § 6. Afgrødetyper.

Vi anser det som en meget stor ulempe, at valget af arter til efterafgrøder er meget begrænset til korsblomstrede afgrøder, korn, græs, honningurt og cikorie samt frøgræs, der fortsætter.

Vi har ved adskillige lejligheder argumenteret for, at alsidige blandinger med en vis andel af bælgplanter også bør kunne anvendes. Der er intet belæg for, at en mindre andel af kvælstoffikserende arter i en blanding medfører en øget udvaskningsrisiko.

I store områder af landet vil det samlede efterafgrødekrav nærme sig 50 pct. (pligtige eftergrøder + husdyr-efterafgrøder + målrettede efterafgrøder). Med et meget lille udvalg af mulige arter, er der stor risiko for, at der vil opstå sædskiftesygdomme (f.eks. kålbrot) og øgede angreb af rapsjordlopper, der er en stor udfordring for rapsdyrkingen. Den store udbredelse af olieræddike har også medført øget behov for bekæmpelse af en række andre tabsvoldende bladsvampe og skadedyr. Grøntsagskonsulenter rapporterer om stigende angreb af blandt andet kålfluer, skulpesnudebiller, hvide fluer, glimmerbøsser, kålmøl, kålbladhvepse, kålmellus og rapsfluer.

Der er et stort behov for, allerede fra kommende sæson, at efterafgrødeblandingerne suppleres med flere arter, der ikke tilhører korsblomstfamilien.

Sidst i dette høringssvar findes en uddybende kommentar omkring bælgplanter i efterafgrødeblandinger.

Vedr. § 7 og 8. Frister for etablering af efterafgrøder

Det fremgår af udkast til bekendtgørelse, at der foreslås fleksible såfrister således, at der ved såning senere end 20. august sker en reduktion af kvælstofkvoten. I den forbindelse vil vi gerne argumentere for, at der indføres en præmie for de landmænd, der etablerer efterafgrøder meget tidligt. Adskillige forsøg har demonstreret, at efterafgrøder etableret sidst i juli eller tidligt i august, giver en meget stor kvælstofoptagelse (op til 120 kg kvælstof pr. ha). Vi vil derfor foreslå, at sådanne efterafgrøder etableret senest 10. august indregnes med en faktor 2 i forhold til efterafgrøder etableret med såfrist 20. august.

Vedr. § 9 Frister for destruktionsfrist

Omvendt vil vi foreslå at landmænd, der lader efterafgrøderne overvintre og først destruerer dem til foråret tilgodeses for dette ved, at sådanne overvintrende efterafgrøder også tæller mere end efterafgrøder, der nedpløjes i oktober. Et forslag kunne her være en omregningsfaktor 1,5 eller 2,0 i forhold til efterafgrøder, der nedbringes før. Dette forslag skal blandt andet ses på baggrund af, at vi ofte oplever mildt vejr i løbet af vinteren, hvor der faktisk kan ske en mineralisering af kvælstof, som overvintrende efterafgrøder kan optage.

Bælgplanter i efterafgrøder – hvorfor og hvordan skal det håndteres?

Mange landmænd, der dyrker jorden med reduceret jordbearbejdning eller Conservation Agriculture har taget efterafgrøder til sig og sår frivilligt flere efterafgrøder end nødvendigt efter lovgivningen. I disse tilfælde bruges normalt alsidige blandinger, hvor der også indgår arter af bælgplanter. Erfaringer med sådanne blandinger er meget positive, hvilket danske forsøg og udenlandsk forskning har bekræftet.

Det har vist sig at blandinger med bælgplanter som efterafgrøde:

- Forbedrer jordstrukturen på grund af forskelle i rodvækst og hurtigere omsætning af eks. halmrester.
- Øger udbyttet i efterfølgende afgrøde ud over, hvad forskelle i kvælstofoptagelse kan forklare.
- Vokser godt til i efteråret også på bedrifter, hvor jordens indhold af kvælstof er lavt.
- Dækker jordoverfladen effektivt og forhindrer dermed opformering af ukrudt.
- Øger kvælstofoptagelse og vækst hos de andre arter, der er i blandingen.
- Forbedrer livsvilkår for fugle og bier i sensommer og efterår.
- Ikke øger jordens indhold af N_{min} indhold i løbet af efteråret.
- Frigiver kvælstof tidligere i efterfølgende vækstsæson, end hvor der ikke er bælgplanter i blandingen.

Der har derfor fra landbrugets side gennem lang tid været ønske om, at tillade bælgplanter også i de lovpligtige efterafgrøder. Dette gælder for såvel pløjende som ikke pløjende landmænd. Dette har hidtil været afvist med begrundelse i, at risikoen for kvælstofudvaskning øges.

Aarhus Universitet synes nu positivt indstillet overfor at lade bælgplanter indgå som del af efterafgrøderne. Det er sket på baggrund af danske forsøg, som nu har dokumenteret at N_{min} indholdet i jorden ikke øges, når der anvendes bælgplanter.

Landbrugsstyrelsen nærer åbenbart fortsat betænkeligheder ved at tillade bælgplanter som del af en efterafgrødeblanding. Argumentationen går tilsyneladende på, at der kan være en større risiko for kvælstofudvaskning efter den vårsæd, der etableres efter efterafgrøderne, fordi der tilføres ekstra organisk kvælstof til jorden. Der næres desuden bekymring for, at bælgplanteblandinger i visse tilfælde kan fiksere så meget kvælstof fra luften, at det vil give en meget stor kvælstofeffekt i efterfølgende vårsædsafgrøde. En eftervirkning, der ikke tilstrækkeligt sikkert kan indregnes i lovgivningen.

Til disse bekymringer er der at sige:

- Der vil altid være usikkerhed omkring eftervirkningen. Selv uden bælgplanter kan der være tilfælde, hvor eftervirkningen er større end lovgivningen tilsiger, lige som der vil være tilfælde, hvor eftervirkningen er lavere.
- Med nuværende lovgivning tages der i dag ikke højde for eftervirkning af efterafgrøder, der etableres udover, hvad der er lovgivningsmæssigt nødvendigt.
- Efterafgrødeblandinger uden bælgplanter har ofte et højere C/N forhold end, hvor der er bælgplanter. Det betyder, at sådanne efterafgrøder kan frigive kvælstof sent følgende sommer, hvilket øger risikoen for udvaskning.
- På grund af et bedre C/N forhold er mulighederne for opbygning af stabilt humus bedre, når der indgår bælgplanter. Fastlæggelse af kvælstof i humus vil også nedsætte risikoen for udvaskning af kvælstof.
- På bedrifter med højt indhold af kvælstof i jorden (f.eks. husdyrintensive brug) vil brug af bælgplanter næppe være relevant, blandt andet fordi de ikke vil kunne klare sig i konkurrence med øvrige arter. Frygten for voldsom kvælstoffiksering er derfor overdrevet.
- Et øget udbytte i den efterfølgende afgrøde vil alt andet lige nedsætte risikoen for udvaskning af kvælstof.

Det kan tilføjes, at landmandens motivation for at etablere efterafgrøder så godt som muligt vil øges, hvis efterafgrøderne også kan bidrage til forbedringer i jordstruktur og give øget liv over og under jorden – samt ikke mindst øge det kommende års udbytte.

Generelt har landmænd stor interesse i at dyrke jorden uden unødvendigt tab af næringsstoffer til vandmiljøet. Landmænd vil derfor gøre alt for bedst muligt at udnytte det kvælstof, bælplanterne bidrager med. Det vil være helt unødvendigt og direkte ødelæggende, hvis adgang til bælplanter i efterafgrøder betyder yderligere kompleks lovgivning.

De politisk fastsatte regler omkring efterafgrøder er i dag alene målrettet en reduceret udvaskning af kvælstof. Hvis nedenstående forhold inddrages i lovgivningen, bør bælplanter kunne indgå i de lovpligtige efterafgrøder, uden at der er en risiko for øget kvælstofudvaskning. Samtidig vil der være mulighed for, at lovpligtige efterafgrøder kan bidrage med alle de fordele, som de frivilligt etablerede efterafgrøder gør i dag. Vi foreslår derfor at:

- Bælplanter skal altid anvendes i blanding med effektive kvælstofopsamlende arter, der ikke fikserer kvælstof. Der udarbejdes regler for blandingsforhold og arter.
- Hvor der anvendes bælplanter i efterafgrødeblandinger fastsættes der en højere eftervirkning end for efterafgrøder uden bælplanter. Disse fastsættes på basis af nyere forsøg og forskningsresultater.
- Hvor der anvendes bælplanter i efterafgrødeblandinger, skal bedriften med hensyn til lovpligtige efterafgrøder behandles som bedrifter, hvor der udbringes over 80 kg N pr. ha i organisk gødning.
- Hvor der anvendes bælplanter i efterafgrødeblandinger, må jordbearbejdning ikke udføres før umiddelbart før planlagt såning.

Miljø- og Fødevareministeriet

Landbrugsstyrelsen

miljobio@lbst.dk

J.nr.: 19-12232-000007

Brovst, 22. december 2019

Vedr.: Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v.

Jeg finder det dybt frustrerende og enerverende at skulle rådgive ud fra et regelsæt med manglende fagligt belæg. En "frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder" er beskrivelsen. Er hele Jylland samt Fyn et særligt område? Ordet frivillig klinger ligeledes meget hult, da ordningen reelt ikke kan vælges fra.

Som planteavlserådgiver i den Nordjyske Region er det problematisk at alt landbrugsarbejde er forsinket med mindst 2 uger i forhold til sydligere dele af landet. Derfor bliver det problematisk at have efterafgrøder, der giver mening i form af optag af næringsstoffer i løbet af efteråret. De vil næsten altid blive sent etableret grundet sen høst og grundet det koldere og vådere klima vil efterafgrødernes udvikling ikke være tilstrækkelig til et godt optag af næringsstoffer over efteråret. Dernæst får vi typisk først etableret vårsæd ultimo april/primio maj dvs. betingelserne for et topudbytte er begrænset, og hvis ikke der kan tildeles en faglig korrekt mængde næringsstoffer vil der være hæmmet udvikling dvs øget risiko for udvaskning af næringsstoffer. Denne målrettede regulering forhindrer os aktivt i at have vintersæd, der har et særdeles godt næringsoptag i både efteråret og foråret!

Med opsætningen af systemet, hvor der opgives et krav og tilmelding på kystoplandsniveau og tilsagn opgøres på ID15 niveau, vil det være umuligt at foretage en rimelig planlægning over året. Og mon ikke det går sådan, at LBST ikke selv kan finde ud af det – også får vi svar meget tæt på deadline i august? Det er ren beskæftigelsesterapi!

Dernæst er den manglende afklaring om tilsagn i det tidlige forår fatalt for muligheden for at lave græsudlæg i vårsæd til effektiv løsning af problemstillingen. Det er det mest sikre og meste effektive for både miljø og landmand i den nordlige del af Jylland. Hvorfor forhindre det?

Der er også en udfordring med 230 kg N bedrifter (kvægundtagelsen), hvordan skal de med opfyldelse af 80% grønne afgrøder få plads til 30% efterafgrøder?

Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering opgørelse over omkostningerne ved administrative konsekvenser for erhvervet er totalt urealistisk. Vi snakker og overvejer strategien med kunderne nu, så er emnet til diskussion igen i forbindelse med indsendelse af Fælleskema, dernæst kommer der en opgørelse, som fodrer, at vi igen skal have en snak og planlægge derudfra/lave det hele om. Den 20/8 genovervejes situationen grundet vejrlig, og det sker igen den 10/9. Derefter skal der inden indsendelse af

gødningsregnskab tjekkes op på diverse arealer og tal. Det får man ikke for 275 kr/ansøgning!! En ny variant af beskæftigelsesterapi!

Slutteligt vil jeg komme med nogle bud på tiltag, der kunne gøre en stor forskel for både miljø og undertegnede i den nordlige del af Jylland:

- Tillade brug af vinterraps i forbindelse med tidlig såning, det er den allerbedste afgrøde til efterårsoptag af næringsstoffer.
- Efterårsudlagt frøgræs burde også være en mulighed, da græs vokser meget intensivt og aktivt i efteråret.
- Giv os et godt incitament for at have forårsudlagt græs som efterafgrøde ved at have faktoren fra f.eks. 1 til 2. Det giver en sikker effekt for miljøet og landmanden.
- Hvorfor ikke veksle brak med 1:3? Det vil give rigtig mange arealer, og måske ender det med at være et plus for både landmand og natur.
- Måske løsningen er at alle kornmarker, der ikke sås til med vintersæd i efteråret, skal være grønne fra 15/9 frem til 15/11?

Venlig hilsen

Ann Louise W Jørgensen

Cand.scient biologi/bioteknologi, ph.d.

Planteavlserådningen ApS

Klausholmvej 56,

9460 Brovst

Email: alwj@planteavlsraadningen.dk

Miljø- og Fødevarerministeriet

Landbrugsstyrelsen

miljobio@lbst.dk

J.nr.: 19-12232-000007

Næsborg, 22. december 2019

Vedr.: Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v.

Jeg finder det dybt frustrerende og enerverende at skulle indordne mig under en stigende mængde af regelsæt, der ikke er fagligt belæg for, og der virker som en hævnagt for Landbrugspakken. En "frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder" er beskrivelsen. Er hele Jylland samt Fyn et særligt område? Ordet frivillig klinger ligeledes meget hult, da ordningen reelt ikke kan vælges fra.

Som aktiv landmand i den Nordjyske Region er det problematisk at alt landbrugsarbejde er forsinket med mindst 2 uger i forhold til sydligere dele af landet. Derfor bliver det problematisk at have efterafgrøder, der giver mening i form af optag af næringsstoffer i løbet af efteråret. De vil næsten altid blive sent etableret grundet sen høst og grundet det koldere og vådere klima vil efterafgrødernes udvikling ikke være tilstrækkelig til et godt optag af næringsstoffer over efteråret. Dernæst får vi typisk først etableret vårsæd ultimo april/primio maj dvs. betingelserne for et topudbytte er begrænset, og hvis ikke der kan tildeles en faglig korrekt mængde næringsstoffer vil der være hæmmet udvikling dvs øget risiko for udvaskning af næringsstoffer. Denne målrettede regulering forhindrer os aktivt i at have vintersæd, der har et særdeles godt næringsoptag i både efteråret og foråret!

Med opsætningen af systemet, hvor der opgives et krav og tilmelding på kystoplandsniveau og tilsagn opgøres på ID15 niveau, vil det være umuligt at foretage en rimelig planlægning over året. Og mon ikke det går sådan, at LBST ikke selv kan finde ud af det – også får vi svar meget tæt på deadline i august?!

Dernæst er den manglende afklaring om tilsagn i det tidlige forår fatalt for muligheden for at lave græsudlæg i vårsæd til effektiv løsning af problemstillingen. Det er det mest sikre og meste effektive for både miljø og landmand i den nordlige del af Jylland. Hvorfor forhindre os i det?

Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering oplysninger om omkostningerne ved administrative konsekvenser for erhvervet svarer til under 275 kr/ansøgning. Jeg får ALDRIG en regning, der matcher det – måske det tidobbelte for at arbejde med ordningen!

Slutteligt vil jeg komme med nogle bud på tiltag, der kunne gøre en stor forskel for både miljø og undertegnede i den nordlige del af Jylland:

- Tillade brug af vinterraps i forbindelse med tidlig såning, det er den allerbedste afgrøde til efterårsoptag af næringsstoffer.

- Giv os et godt incitament for at have forårsudlagt græs som efterafgrøde ved at have faktoren fra f.eks. 1 til 2. Det giver en sikker effekt for miljøet og landmanden.
- Hvorfor ikke veksle brak med 1:3? Det vil give rigtig mange arealer, og måske ender det med at være et plus for både landmand og natur.
- Måske løsningen er at alle kornmarker, der ikke sås til med vintersæd i efteråret, skal være grønne fra 15/9 frem til 15/11?

Venlig hilsen

Jakob S Tvergaard

Sønderkærsvej 11

9670 Løgstør

Email: familien_tvergaard@msn.com

Miljø- og Fødevarerministeriet

Landbrugsstyrelsen

miljobio@lbst.dk

J.nr.: 19-12232-000007

Måstrup, 23. december 2019

Vedr.: Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v.

Jeg finder det dybt frustrerende og enerverende at skulle indordne mig under en stigende mængde af regelsæt, der ikke er fagligt belæg for, og der virker som en hævnagt for Landbrugspakken. En "frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder" er beskrivelsen. Er hele Jylland samt Fyn et særligt område? Ordet frivillig klinger ligeledes meget hult, da ordningen reelt ikke kan vælges fra.

Som aktiv landmand i den Nordjyske Region er det problematisk at alt landbrugsarbejde er forsinket med mindst 2 uger i forhold til sydligere dele af landet. Derfor bliver det problematisk at have efterafgrøder, der giver mening i form af optag af næringsstoffer i løbet af efteråret. De vil næsten altid blive sent etableret grundet sen høst og grundet det koldere og vådere klima vil efterafgrødernes udvikling ikke være tilstrækkelig til et godt optag af næringsstoffer over efteråret. Dernæst får vi typisk først etableret vårsæd ultimo april/primomaj dvs. betingelserne for et topudbytte er begrænset, og hvis ikke der kan tildeles en faglig korrekt mængde næringsstoffer vil der være hæmmet udvikling dvs øget risiko for udvaskning af næringsstoffer. Denne målrettede regulering forhindrer os aktivt i at have vintersæd, der har et særdeles godt næringsoptag i både efteråret og foråret!

Med opsætningen af systemet, hvor der opgives et krav og tilmelding på kystoplandsniveau og tilsagn opgøres på ID15 niveau, vil det være umuligt at foretage en rimelig planlægning over året. Og mon ikke det går sådan, at LBST ikke selv kan finde ud af det – også får vi svar meget tæt på deadline i august?!

Dernæst er den manglende afklaring om tilsagn i det tidlige forår fatalt for muligheden for at lave græsudlæg i vårsæd til effektiv løsning af problemstillingen. Det er det mest sikre og meste effektive for både miljø og landmand i den nordlige del af Jylland. Hvorfor forhindre os i det?

Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering opgørelse over omkostningerne ved administrative konsekvenser for erhvervet svarer til under 275 kr/ansøgning. Jeg får ALDRIG en regning, der matcher det – måske det tidobbelte for at arbejde med ordningen!

Slutteligt vil jeg komme med nogle bud på tiltag, der kunne gøre en stor forskel for både miljø og undertegnede i den nordlige del af Jylland:

- Tillade brug af vinterraps i forbindelse med tidlig såning, det er den allerbedste afgrøde til efterårsoptag af næringsstoffer.

- Giv os et godt incitament for at have forårsudlagt græs som efterafgrøde ved at have faktoren fra f.eks. 1 til 2. Det giver en sikker effekt for miljøet og landmanden.
- Hvorfor ikke veksle brak med 1:3? Det vil give rigtig mange arealer, og måske ender det med at være et plus for både landmand og natur.
- Måske løsningen er at alle kornmarker, der ikke sås til med vintersæd i efteråret, skal være grønne fra 15/9 frem til 15/11?

Venlig hilsen

Peter S Andersen

Måstrupvej 159

9870 Sindal

Email: nr.vestergaard@mail.dk

Miljø- og Fødevareministeriet

Landbrugsstyrelsen

miljobio@lbst.dk

J.nr.: 19-12232-000007

Sindal, 22. december 2019

Vedr.: Høring over udkast til bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v.

Jeg finder det dybt frustrerende og enerverende at skulle indordne mig under en stigende mængde af regelsæt, der ikke er fagligt belæg for, og der virker som en hævnagt for Landbrugspakken. En "frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder" er beskrivelsen. Er hele Jylland samt Fyn et særligt område? Ordet frivillig klunger ligeledes meget hult, da ordningen reelt ikke kan vælges fra.

Som aktiv landmand i den Nordjyske Region er det problematisk at alt landbrugsarbejde er forsinket med mindst 2 uger i forhold til sydligere dele af landet. Derfor bliver det problematisk at have efterafgrøder, der giver mening i form af optag af næringsstoffer i løbet af efteråret. De vil næsten altid blive sent etableret grundet sen høst og grundet det koldere og vådere klima vil efterafgrødernes udvikling ikke være tilstrækkelig til et godt optag af næringsstoffer over efteråret. Dernæst får vi typisk først etableret vårsæd ultimo april/primio maj dvs. betingelserne for et topudbytte er begrænset, og hvis ikke der kan tildeles en faglig korrekt mængde næringsstoffer vil der være hæmmet udvikling dvs øget risiko for udvaskning af næringsstoffer. Denne målrettede regulering forhindrer os aktivt i at have vintersæd, der har et særdeles godt næringsoptag i både efteråret og foråret!

Med opsætningen af systemet, hvor der opgives et krav og tilmelding på kystoplandsniveau og tilsagn opgøres på ID15 niveau, vil det være umuligt at foretage en rimelig planlægning over året. Og mon ikke det går sådan, at LBST ikke selv kan finde ud af det – også får vi svar meget tæt på deadline i august?!

Dernæst er den manglende afklaring om tilsagn i det tidlige forår fatalt for muligheden for at lave græsudlæg i vårsæd til effektiv løsning af problemstillingen. Det er det mest sikre og meste effektive for både miljø og landmand i den nordlige del af Jylland. Hvorfor forhindre os i det?

Erhvervsstyrelsens Team Effektiv Regulering opgørelse over omkostningerne ved administrative konsekvenser for erhvervet svarer til under 275 kr/ansøgning. Jeg får ALDRIG en regning, der matcher det – måske det tidobbelte for at arbejde med ordningen!

Slutteligt vil jeg komme med nogle bud på tiltag, der kunne gøre en stor forskel for både miljø og undertegnede i den nordlige del af Jylland:

- Tillade brug af vinterraps i forbindelse med tidlig såning, det er den allerbedste afgrøde til efterårsoptag af næringsstoffer.

- Giv os et godt incitament for at have forårsudlagt græs som efterafgrøde ved at have faktoren fra f.eks. 1 til 2. Det giver en sikker effekt for miljøet og landmanden.
- Hvorfor ikke veksle brak med 1:3? Det vil give rigtig mange arealer, og måske ender det med at være et plus for både landmand og natur.
- Måske løsningen er at alle kornmarker, der ikke sås til med vintersæd i efteråret, skal være grønne fra 15/9 frem til 15/11?

Venlig hilsen

Studsholt Agro ApS

Mosbjergvej 210

9870 Sindal

Email: studsholt@hotmail.com

Fra: Peter Tillisch [<mailto:pot@rosenfeldt.dk>]

Sendt: 27. november 2019 22:41

Til: Mail <mail@lfst.dk>

Emne: Re: Høring af bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler m.v.

Hej.

Jeg tager nogle gange sendt en indsigelse allerede på dette tidspunkt i forhold til aHej.

Jeg har nogle gange sendt en indsigelse allerede på dette tidspunkt i forhold til annonceringen. De gange jeg har gjort det er det at pointere at Kompentionerne, Restriktionerne ikke er Taget med i betragtning.

Med venlig hilsen
Peter (Oxholm Tillisch)

Den 27. nov. 2019 kl. 11.32 skrev Landbrugsstyrelsen <mail@lbst.dk>: